

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА КОНТРОЛУ
ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ**

Број: 401-00-00195/2021-01/3

Датум: 9. септембар 2021. године

Кнеза Милоша 20, Београд

На основу члана 11. став 2. и члана 36. став 6. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 73/19) и чл. 136. и 137. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/16 и 95/18 - аутентично тумачење), у претходном поступку, покренутом Закључком Комисије за контролу државне помоћи број: 401-00-00195/2021-01/1 од 13. августа 2021. године, Савет Комисије за контролу државне помоћи на 85. седници, одржаној 9. септембра 2021. године, доноси

РЕШЕЊЕ

I УТВРЂУЈЕ СЕ постојање државне помоћи која се додељује на основу Програма о распореду и коришћењу средстава за унапређење производње у производним гранама од значаја за равномерни локални и регионални развој.

II Државна помоћ из тачке **I** диспозитива **ЈЕ УСКЛАЂЕНА** са правилима за доделу државне помоћи.

III Ово решење објавити на интернет презентацији Комисије за контролу државне помоћи.

Образложење

Закључком број: 401-00-00195/2021-01/1 од 13. августа 2021. године Комисија за контролу државне помоћи је у складу са чланом 36. став 1. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 73/19, у даљем тексту: Закон) покренула претходни поступак у вези са средствима које Министарство привреде додељује на основу Програма о распореду и коришћењу средстава за унапређење производње у производним гранама од значаја за равномерни локални и регионални развој (у даљем тексту: Програм). Истим Закључком Комисија је Министарству привреде наложила да достави информације, податке и документацију у вези са доделом средстава на основу Програма, а нарочито Закључак Владе којим се прихвата Програм који је Влада донела на седници 5. августа 2021. године.

Поступајући по Закључку Комисије, Министарство привреде доставило је дописом број: 401-00-3164/2021-12 од дана 27. августа 2021. године Закључак Владе 05 Број: 401-7358/2021-1 од 5. августа 2021. године, којим је усвојен Програм о распореду и коришћењу средстава за унапређење производње у производним гранама од значаја за равномерни локални и регионални развој, као и текст Програма.

Комисија је на основу достављене документације, приступила идентификацији постојања државне помоћи, правног основа за доделу државне помоћи, даваоца и корисника државне помоћи, инструмената доделе државне помоћи, планираног трајања, износа и интензитета државне помоћи, као и других околности које су од значаја за утврђивање правилног и потпуног чињеничног стања.

- Опис Програма

Програмом је предвиђено да су за спровођење тог програма намењена средства у износу од 200.000.000,00 динара, а као инструмент доделе средстава предвиђена је субвенција.

Средства опредељена Програмом додељују се за почетна улагања микро, малих и средњих учесника на тржишту и намењена су за набавку опреме, машина и производних линија која није старија од три године, под условом да су се јавили пре почетка реализације пројекта.

Средства не могу да се доделе учесницима на тржишту који обављају делатности у области производње челика, синтетичких влакана и угља, дувана и дуванских прерађевина, оружја и муниције, као ни учесницима на тржишту у тешкоћама, у смислу прописа којима се уређују правила за доделу државне помоћи.

У оправдане трошкове улазе, ако су предвиђени пријавом пројекта, и трошкови адаптације, санације, реконструкције и доградње или изградње, куповине производних објеката, односно инвестиционог одржавања производног простора. Нето вредност опреме, односно укупних улагања, јесу оправдани трошкови, ако су настали након подношења пријаве пројекта.

Циљ Програма јесте унапређење производње структуриране по гранама делатности у јединицама локалне самоуправе које су према степену развијености разврстане у трећу или четврту групу, укључујући девастирана подручја. Ако је пријава поднета ради реализације пројекта на територији јединица локалне самоуправе која је према степену развијености разврстана у прву или другу групу, пријава ће бити прихваћена само ако се односи на иновативан производ или производ који се превасходно увози и који домаћи произвођачи производе до 10% потреба тржишта Републике Србије.

Специфични циљеви Програма су повећање вредности и обима промета производа по гранама делатности карактеристичних за регион или јединицу локалне самоуправе као и унапређење услова за повећање запослености, нарочито у брдско-планинским подручјима

и смањење негативних демографских кретања. Специфичан циљ представља и укључивање домаћих привредних субјеката са седиштем на територији јединице локалне самоуправе или припадајућег управног округа, односно региона у ланац снабдевања, односно процес производње, модернизација и унапређење технолошких процеса производње и одрживост и унапређење животног стандарда.

Програмом је предвиђено да подносилац пријаве уз пријаву подноси и изјаву да није учесник на тржишту у тешкоћама као и то да није у поступку повраћаја државне или де minimis помоћи у смислу правила о додели државне помоћи.

Право да поднесу пријаву имају микро, мали и средњи учесници на тржишту који послују средствима у приватној својини која врше директна улагања у циљу проширења пословних капацитета или проширења производње на нове производе и производне процесе укључујући и случајеве прибављања имовине директно повезане са привредним друштвом које је престало са радом или би престало са радом да није купљено.

Средства за реализацију пројеката се не могу доделити корисницима који су престали са обављањем исте или сличне делатност у периоду од две године пре подношења захтева за регионалну државну помоћ за улагање.

Давалац је предвидео да Подносилац пријаве којем се одобри додела средстава, након завршене фазе реализације пројекта не сме да отуђи опрему и мора да одржи инвестицију у истом подручју у наредном периоду од три године (период мониторинга) и мора да одржава у периоду мониторинга укупан број нових запослених и запослених на неодређено време које је имао на дан подношења пријаве.

Програмом је предвиђено да пријаву подносе учесници на тржишту која имају најмање 10 запослених на неодређено време на дан подношења пријаве и који нису смањивали број запослених на неодређено време за више од 10% у односу на укупан број запослених на неодређено време у периоду од 12 месеци који претходи дану подношења пријаве.

Укупан износ средстава која се могу доделити у складу са овим програмом не сме премашити 30% оправданих трошкова улагања. Изузетно, максимални износ бесповратних средстава који се додељује ради реализације пројеката за које пријаву подноси учесник на тржишту које је члан удружења или чији је оснивач удружење је до 50% оправданих трошкова улагања у опрему, односно укупних улагања.

Предвиђена је и обавеза корисника да обезбеди минимум 25% оправданих трошкова улагања из сопствених средстава или из других извора који не садрже државну помоћ.

С обзиром да се интензитет државне помоћи утврђује у односу на износ оправданих трошкова за које се додељује државна помоћ међусобна права и обавезе Министарства и корисника уређују се Уговором о додели средстава (у даљем тексту: Уговор).

Уговор садржи: предмет, висину и динамику улагања, рок за реализацију пројекта, износ додељених средстава, обавезу обавештавања о промени динамике улагања, информације о

средствима обезбеђења, обавези извештавања, контроли извршења уговорних обавеза, раскиду Уговора, вишој сили, заштити животне средине и безбедности и здрављу на раду, решавању спорова и друга питања од значаја за реализацију Уговора. Саставни део Уговора је бизнис план који се односи на висину, структуру и динамику улагања у оправдане трошкове.

Предвиђено је да је корисник је дужан да обезбеди залогу на опреми која је предмет пројекта или да достави две потписане бланко соло менице са меничним овлашћењем, а ако се додељују средства чији износ је већи од 500.000,00 евра дужан је да обезбеди банкарску гаранцију и менице.

Најзад, Програмом је предвиђена и додела средстава у складу са правилима за доделу помоћи мале вредности (de minimis помоћ).

- Опис мере

Мера се састоји у омогућавању корисницима да, ван тржишних услова, прибаве финансијска и друга средства из јавних извора.

Општи циљ програма односи се на унапређење производње у гранама делатности својственим одређеном региону или јединицама локалне самоуправе, чијом се високом концентрацијом у оквиру привредних области и сектора омогућава постизање потенцијала, конкурентности и профитабилности и непосредно утиче на остваривање равномерног локалног и регионалног развоја.

- Давалац и корисници

У конкретном случају, као давалац идентификовано је Министарство привреде које из буџета Републике Србије додељује средства за реализацију мера садржаних у програму.

Право на доделу средстава имају микро, мали и средњи учесници на тржишту, осим делатности у сектору челика, угља, синтетичких влакана, дувана и дуванских прерађевина, оружја и муниције као и учесници на тржишту који нису били у тешкоћама у смислу прописа којима се уређују правила за доделу државне помоћи.

- Трајање, износ, висина (интезитет) и инструменти доделе

Средстава за реализацију програма у 2021. години обезбеђена су буџетом Републике Србије у износу од 200.000.000,00 динара. Наведени се додељује путем субвенција као инструментом доделе државне помоћи. Средства се додељују у износу до 30% оправданих трошкова улагања. Изузетно, максимални износ бесповратних средстава који се додељује ради реализације пројеката за које пријаву подноси учесник на тржишту које је члан удружења или чији је оснивач удружење је до 50% оправданих трошкова улагања у опрему, односно укупних улагања.

Корисник средстава дужан је да обезбеди учешће од најмање 25% оправданих трошкова из сопствених средстава или из других извора који не садрже државну помоћ.

Налаз и оцена Комисије

На 85. седници Савета Комисије, одржаној 9. септембра 2021. године, Савет Комисије је на основу података и информација које је доставио давалац државне помоћи оценио постојање државне помоћи и усклађеност државне помоћи са правилима за доделу.

- Постојање државне помоћи

Комисија је испитивала да ли мера садржана у Програму представља државну помоћ у смислу члана 3. став 1. Закона, којим је дефинисано да је државна помоћ сваки стварни или потенцијални јавни расход или умањено остварење јавног прихода коју додељује давалац државне помоћи у било ком облику, којом се одређени учесник на тржишту ставља у повољнији положај у односу на конкуренте или се даје предност производњи одређене робе и/или услуга, којом се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту и утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

Дакле, да би нека мера представљала државну помоћ потребно је да кумулативно буду испуњени сви наведени критеријуми из члана 3. став 1. Закона. Стога, Комисија је у овом случају, приступила идентификацији испуњености поменутих критеријума.

Анализирајући испуњеност критеријума који се односи на постојање стварног или потенцијалног јавног расхода или умањеног остварења јавног прихода, овај критеријум је јасно испуњен будући да се програм финансира из буџета Републике Србије, а бесповратна средства додељују кроз инструменте помоћи у облику субвенције. Овако додељена јавна подршка омогућава учесницима на тржишту прибављање бесповратних средстава, средства по повољнијим условима, односно умањење трошкова које би иначе морали да сnose. Имајући у виду да су програмом постављени одређени квалитативни и квантитативни услови, Комисија је става да се мера као таква не може сматрати општом, хоризонталном мером. Сходно томе, само учесници на тржишту који испуњавају све квалификаторне услове остварују одређену економску предност у односу на своје конкуренте који их не испуњавају, што потврђује селективност такве мере без обзира на делатност или сектор привреде којем учесник на тржишту припада.

На такав начин, селективним приступом, може се нарушити односно постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту, а с обзиром да се средства додељују за реализацију пројеката, пре свега у производном сектору, али и у сектору услуга ради производње одређених добара и услуга који могу бити предмет размене са земљама чланицама Европске уније, сматра се да наведена мера утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

Приликом оцене Програма, од нарочитог значаја за Комисију представља околност да Програм има за циљ унапређење производње структуриране по гранама делатности у јединицама локалне самоуправе које су према степену развијености разврстане у трећу или четврту групу, укључујући девастирана подручја.

Сходно претходном, а у складу са чланом 3. став 1. Закона, Комисија је утврдила постојање државне помоћи у предметној мери.

Имајући у виду да корисници нису унапред одређени, као и то да се Програмом уређују критеријуми, услови и начин под којим би потенцијални корисници добијали подстицајна средства и друге облике државне помоћи, Комисија сматра да програм представља шему државне помоћи у смислу члана 3. став 2. Закона, којим је дефинисано да је шема државне помоћи скуп свих прописа који представљају основ за доделу државне помоћи корисницима који нису унапред одређени, односно нацрт или предлог прописа, који ће по доношењу представљати основ за доделу државне помоћи корисницима који нису унапред одређени.

У складу са изнетим, Комисија је одлучила као у ставу I диспозитива овог решења.

- Оцена усклађености државне помоћи

Анализирајући природу Програма, његов циљ, намену и квалификаторне околности, а нарочито да су средстава подстицаја намењена за улагања у одређеној географској средини, може се утврдити да се предметна државна помоћ додељује ради унапређења економског развоја подручја у Републици Србији са изузетно ниским животним стандардом или са високом стопом незапослености, у складу са чланом 5. став 2. тачка 1) Закона.

Државна помоћ за наведену намену се може подвести под категорију регионалне државне помоћи за улагања у складу Уредбом, која може бити усклађена уколико су испуњени сви услови и критеријуми за доделу садржани у Уредби о условима и критеријумима усклађености регионалне државне помоћи („Службени гласник РС“ број: 24/21 - у даљем тексту: Уредба).

У погледу намене средстава, Комисија је утврдила да се средства додељују за почетна улагања, као и то да је Програмом предвиђено изузеће од права на доделу средстава за привредне субјекте у секторима челика, угља, синтетичких влакана, дувана и дуванских прерађевина, оружја и муниције, што је у складу са чланом 2. став 1. Уредбе.

Како је Ппрограмом предвиђено да су за реализацију Програма опредељена средства у износу од 200.000.000,00 динара као и то да се приликом доделе средстава Министарство привреде као давалац определило да инструмент (облик) доделе државне помоћи буде субвенција, Комисија налази да је испуњен критеријум транспарентности у складу са чланом 4. Уредбе.

Давалац је предвидео да укупан износ средстава, која се могу доделити у складу са Програмом, не сме премашити 30% оправданих трошкова улагања. Изузетно, максимални износ бесповратних средстава који се додељује ради реализације пројекта за које пријаву подноси учесник на тржишту које је члан удружења или чији је оснивач удружење је до 50% оправданих трошкова улагања у опрему, односно укупних улагања, чиме је испуњен услов прописан чланом 5. Уредбе.

Узимајући у обзир да ће Министарство привреде нарочито оцењивати доделу средстава у односу на њихов подстицајни ефекат, а нарочито околност да се корисник јавио пре почетка реализације пројекта, Комисија сматра да је Програм усклађен са чланом 6. ст. 2-4. Уредбе.

Програмом је предвиђено да се мере не односе на учеснике на тржишту који се налазе у поступку повраћаја државне и *de minimis* помоћи, као и учеснике на тржишту који су били у тешкоћама у смислу правила о додели државне помоћи. Такође, средства за реализацију пројекта улагања не могу се доделити корисницима који су престали са обављањем исте или сличне делатност у периоду од две године пре подношења захтева за регионалну државну помоћ за улагање, што је у складу са чланом 7. Уредбе.

Програмом је, даље, предвиђено да почетна инвестициона улагања подразумевају улагања микро, малих и средњих учесника на тржишту и намењена су за набавку опреме, машина и производних линија која није старија од три године, а у вези директним улагањем у циљу проширења пословних капацитета или проширења производње на нове производе и производне процесе укључујући и случајеве прибављања имовине директно повезане са привредним друштвом које је престало са радом или би престало са радом да није купљено. Поред улагања у опрему, у оправдане трошкове улазе, ако су предвиђени пријавом пројекта, и трошкови адаптације, санације, реконструкције и доградње или изградње, куповине производних објеката, односно инвестиционог одржавања производног простора, у складу са чл. 8. и 9. Уредбе који дефинише за које намене се може доделити регионална државна помоћ за улагање.

Такође, Програмом је предвиђено да подносилац пријаве којем се одобри додела средстава, након завршене фазе реализације пројекта не сме да отуђи опрему и мора да одржи инвестицију у истом подручју у наредном периоду од три године (период мониторинга), што је у складу са чланом 10. Уредбе који прописује услове за доделу регионалне државне помоћи за улагање у материјалну имовину.

Анализирајући трошкове зарада новозапослених, повезаних са почетним улагањем који су, такође, предвиђени као оправдани трошкови, Комисија је између осталог узела у обзир да је Програмом је предвиђено да подносилац пријаве мора у периоду мониторинга да одржава укупан број нових запослених и запослених на неодређено време које је имао на дан подношења пријаве. Укупно достигнути број запослених код корисника средстава након реализације пројекта улагања не сме се смањити у периоду од најмање три године (период мониторинга), у свему у складу са чланом 12. Уредбе.

Дозвољени интезитети државне помоћи усклађени су са чланом 15. Уредбе, будући да се Република Србија сматра као једно подручје чији је БДП по становнику нижи или једнак 45% просека у ЕУ-27, до израде мапе регионалне помоћи.

Предвиђена је и обавеза корисника да обезбеди минимум 25% оправданих трошкова улагања из сопствених средстава или из других извора који не садрже државну помоћ, у складу са чланом 16. Уредбе.

Имајући у виду да су одредбе Програма као шеме државне помоћи у потпуности усаглашене са условима и критеријумима садржаним у Уредби, Програм представља усклађену шему регионалне државне помоћи за улагање, на основу чега је одлучено као у тачки II диспозитива овог решења.

Будући да је Програмом предвиђено да се кориснику могу одобрити средства у складу са правилима за доделу *de minimis* помоћи, Комисија указује на члан 8. став 2. Закона и члан 2. став 2. Уредбе о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (*de minimis* помоћи) односно да се таква помоћ не пријављује Комисији, уједно указујући на неопходност поштовања те уредбе, а нарочито члана 11.

Имајући у виду конкретну управну ствар, Комисија напомиње да је одлучивала на основу података садржаних у пријави, у вези са којом је, за тачност, веродостојност, истинитост и потпуност података наведених у општем обрасцу пријаве државне помоћи и пратећој документацији која чини њен саставни део, одговоран подносилац пријаве, тј. давалац државне помоћи.

Комисија је, у складу са својим надлежностима, овом приликом само утврдила да ли је предметна државна помоћ у складу са правилима за доделу државне помоћи, у циљу заштите слободне конкуренције на тржишту, али даља контрола трошења јавних средстава и коришћење тих средстава је на даваоцу државне помоћи, који је у обавези да врши надзор да ли корисник државне помоћи троши средства у предвиђеном износу и за намену за коју су му та средства додељена.

У циљу обезбеђивања транспарентности у додели државне помоћи, одлучено је као у тачки III диспозитива овог решења.

Упутство о правном средству:

Ово решење је коначно у управном поступку.

Против овог решења није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе Управном суду у Београду, Немањина 9, у року од 30 дана од дана пријема.

За подношење тужбе плаћа се судска такса у износу од 390 динара прописана Законом о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/01 - др. закон, 9/02, 29/04, 61/05, 116/08 - др. закон 31/09, 101/11, 93/12, 93/14, 106/15 и 95/18).

**ЗАМЕНИК
ПРЕДСЕДНИКА КОМИСИЈЕ**

Љиљана Благојевић с.р.

Доставити:

- Министарству привреде, и
- архиви.